

Παναγιώτης Ξοπλίδης

Το Ευρύ Μέτωπο μοιάζει να είναι κατώτερο των περιστάσεων και των προσδοκιών του λαού. Όμως, ακόμα και αν η ταξική πάλη απουσιάζει από την ρητορική της νέας Αριστεράς, στην πραγματικότητα επανέρχεται στο προσκήνιο και στο πεδίο της θα κριθεί εάν οι εξελίξεις οδηγηθούν προς την «ομαλότητα» ή προς την ανατροπή - στη Χιλή και σε όλη τη Λατινική Αμερική.

Ο 35χρονος Γκαμπριέλ Μπόριτς είναι ο νέος πρόεδρος της Χιλής, πετυχαίνοντας μια ιστορική νίκη απέναντι στον ακροδεξιό Χοσέ Αντόνιο Καστ. Ως ένας από τους ηγέτες του φοιτητικού κινήματος έγινε συμμετοχος των μεγάλων αγώνων του χιλιανού λαού για «να ανατραπεί ο νεοφιλελευθερισμός στη χώρα που γεννήθηκε». Η ευρεία τελικά επικράτηση του με ένα ποσοστό που άγγιξε το 55% οφείλεται ακριβώς στη λαϊκή κινητοποίηση στον δεύτερο γύρο των εκλογών. Στον πρώτο γύρο ο Καστ είχε επικρατήσει με 29% και είχε την δημόσια στήριξη για τον δεύτερο γύρο από τον τρίτο και τον τέταρτο υποψήφιο, εκπροσώπων δεξιών κομμάτων με 12% ο καθένας. Την κατάσταση ανέτρεψε η τεράστια άνοδος της συμμετοχής στον δεύτερο γύρο, που αυξήθηκε κατά 8% και 1,2 εκ. επιπλέον ψηφοφόρους, παραμένοντας όμως μόλις στο 55%.

Η σύντομη προεκλογική περίοδος του β' γύρου ήταν μάλλον ανιαρή και στηρίχθηκε στο φόβο. Η δεξιά έκανε μια εκστρατεία δυσφήμισης περί χρήσης ναρκωτικών ουσιών από τον Μπόριτς και στο τελικό ντιμπέιτ η μόνη ενδιαφέρουσα στιγμή έγινε όταν ο νεαρός υποψήφιος έδειξε το τεστ που αποδείκνυε ότι είναι «καθαρός». Τρεις μέρες πριν τις εκλογές πέθανε η χήρα του Πινοσέτ προκαλώντας κύμα πανηγυρισμών στους δρόμους της Χιλής και ανασύροντας τις μνήμες της χούντας που ο Καστ εκπροσωπούσε ανοιχτά. Όμως αυτή η πόλωση και ο αμοιβαίος φόβος έδωσε τη θέση του ξαφνικά στην πολιτική αβρότητα και την προσπάθεια να στηθεί σκηνικό ομαλής μετάβασης. Πριν ακόμα ολοκληρωθεί η καταμέτρηση των ψήφων ο λαομίσητος απερχόμενος πρόεδρος Πινέρα πήρε τηλέφωνο τον Μπόριτς για να τον συγχαρεί. Το τυπικό τηλέφωνο έγινε όμως σε ζωντανή τηλεοπτική μετάδοση σε μια κακοστημένη τελετή με χαμόγελα διαφήμισης οδοντόπαστας και φιλοφρονήσεις που θύμιζαν συνομιλία πατέρα στον μετανοημένο γιο του, στέλνοντας μήνυμα σταθερότητας.

Η νίκη του Μπόριτς στηρίχθηκε στο κύμα των ανατρεπτικών πολιτικών διεργασιών που ανέδειξε η εξέγερση του Οκτώβρη του 2019. Οι ριζοσπαστικές κοινωνικές διαδικασίες προκάλεσαν την κατάρρευση των κατεστημένων πολιτικών κομμάτων. Έφεραν στην επιφάνεια ένα νέο προοδευτικό μπλοκ με βασικό στοιχείο την εξωκοινοβουλευτική δράση και την απόρριψη της παλιάς κεντροαριστεράς, που τμήμα της ήταν ακόμα και το ΚΚ Χιλής με στήριξη των κυβερνήσεων της.

Η επικράτηση του Γκαμπριέλ Μπόριτς αποτελεί «συνέχεια» της εξέγερσης του 2019

Ο πολιτικός και εκλογικός συνασπισμός που οδήγησε στην προεδρική νίκη, αποτελεί έκφραση των ανοιχτών λογαριασμών της κινηματικής και εξεγερτικής δράσης της προηγούμενης περιόδου που διευκολύνθηκε από μια εύθραυστη συνάντηση. Από τη μια το ΚΚ Χιλής έκανε μια αναπροσαρμογή από την χρόνια προσκόλλησή του σε κεντροαριστερές κυβερνητικές λύσεις και ανέπτυξε τους δεσμούς του με μαχόμενα τμήματα της λαϊκής δράσης. Με ιδιαίτερο στοιχείο τη σημαντική επιρροή του στα συνδικάτα, η στροφή αυτή ανέβασε το κύρος του, χωρίς ωστόσο παράλληλα να κάνει ουσιώδεις προγραμματικές μετατοπίσεις καθώς το άμεσο πολιτικό του πρόγραμμα, ξεκινάει από την «προστασία του παραγωγικού ιστού της χώρας» και καταλήγει στην «μερική και αν χρειαστεί εθνικοποίηση» επιχειρήσεων κοινωνικής ωφέλειας. Από την άλλη, ο χώρος της ευρύτερης κινηματικής αριστεράς, μέσα από πλήθος αντιφατικών πολιτικών πρακτικών και θέσεων που οδήγησαν και σε αλλεπάλληλες διασπάσεις, προσανατολίστηκε προς μια συμμαχία με την αριστερά και τη διεκδίκηση πρωταγωνιστικού ρόλου σε αυτήν. Ας σημειωθεί ότι και στις προηγούμενες προεδρικές εκλογές ο ίδιος χώρος είχε σημαντική θέση στο εκλογικό στερέωμα (τρίτη θέση).

Το Ευρύ Μέτωπο του Μπόριτς θέλει να εκπροσωπήσει συνολικά αυτές τις δυνάμεις και διεργασίες αλλά φαίνεται κατώτερο των περιστάσεων. Λίγους μόνο μήνες μετά την εξέγερση ο Μπόριτς με την ψήφο του στη Συμφωνία για την Ειρήνη και την Ασφάλεια επέτρεψε την παραμονή του Πινέρα στην εξουσία. Αυτός ο πρώτος συμβιβασμός προκάλεσε διάσπαση στο κόμμα του Μπόριτς, την Κοινωνική Σύγκλιση. Ο δήμαρχος του Βαλπαράϊσο, Χόρχε Σαρπ, που αποχώρησε τότε, έδωσε κριτική στήριξη στον Μπόριτς στο δεύτερο γύρο δηλώνοντας ότι «τίποτα δεν θα αλλάξει».

Πως θα ανταποκριθεί στις προσδοκίες που έχει δημιουργήσει;

«Θα υπάρξουν περισσότερα κοινωνικά δικαιώματα, όμως θα το κάνουμε παραμένοντας δημοσιονομικά υπεύθυνοι», είπε ο νέος πρόεδρος της χώρας σε πλήθος δεκάδων χιλιάδων που πανηγύριζε για τη νίκη του. Οι υποσχέσεις του περιορίζονται σε μια φορολογική μεταρρύθμιση ώστε να συνεισφέρουν περισσότερα οι πλουσιότεροι, στη δημιουργία δημόσιου συστήματος κοινωνικών ασφαλίσεων δίπλα στο ισχύον ιδιωτικό και στην ακύρωση του ανοίγματος ενός μεγάλου ορυχείου. Στις πρώτες δηλώσεις της εκπρόσωπος του Μπόριτς χαρακτήρισε δικτατορίες την Κούβα και τη Βενεζουέλα και υποστήριξε την συνεργασία με την ΕΕ για τις κυρώσεις σε βάρος της κυβέρνησης Μαδούρο.

Κι όμως αυτό το πρόγραμμα θεωρήθηκε ως «εξτρεμισμός» από διεθνείς νεοφιλελεύθερους αναλυτές και τη χιλιανή μεγαλοαστική τάξη, που δεν δίστασε ούτε στιγμή να χρησιμοποιήσει τον φασισμό απέναντι στην απειλή της λαϊκής εξέγερσης. Την ίδια στιγμή η διεθνής σοσιαλδημοκρατία διαφόρων αποχρώσεων έσπευσε να «αγκαλιάσει» τη νέα προεδρική πλειοψηφία με ειδική δήλωση Στίγκλιτς, Ματσουκάτο, Πικετί και άλλων.

Ο ακροδεξιός Καστ από την άλλη, κέρδισε το 70% των ψήφων στο δήμο Las Condes, την «Εκάλη» του Σαντιάγκο, συνώνυμης της οικονομικής ελίτ για τον λαό. Το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό του Καστ όμως ήταν στην επαρχία Αραουκανία, την φτωχότερη της χώρας και γη των Μαπούτσε που βρίσκονται σε μια διαρκή κατάσταση εξέγερσης. Οι λευκοί αυτής της επαρχίας είναι απόγονοι ευρωπαϊών μεταναστών με ναζιστικές καταβολές συχνά, ενώ οι Μαπούτσε ζουν πλήρως περιθωριοποιημένοι και σε μεγάλο βαθμό δεν βλέπουν προοπτική ούτε από τον Μπόριτς, που αντίθετα είχε μεγάλη διείδυση σε μεσαία και ανώτερα

στρώματα της χιλιανής κοινωνίας.

Η Δεξιά δεν πρόκειται να καταθέσει τα όπλα, έστω και αν φαινομενικά υποστηρίζει την «εθνική συμφιλίωση»

Η μεγάλη λαϊκή νίκη και η αναχαίτιση της ακροδεξιάς επιβλήθηκε από τον δρόμο, με αγώνες και αίμα. Το ίδιο έγινε και στη Βολιβία και ο λαός δύσκολα θα επιστρέψει στην «ομαλότητα». Σε εξέλιξη είναι και οι διεργασίες της Συντακτικής Συνέλευσης για την αλλαγή του πινοτσετικού Συντάγματος. Όμως η δεξιά όπως δήλωσε και με την επιλογή του Καστ δεν θα παραδώσει τα όπλα της. Ήδη στη Συντακτική έχει αναδειχθεί ως ηγέτιδα της δεξιάς η Τερέζα Μαρίνοβιτς, από το κόμμα του Καστ αλλά και με τη στήριξη του παλιού δεξιού κόμματος. Η Μαρίνοβιτς προβάλλεται ήδη ως η «επόμενη μέρα» για το δεξιό μπλοκ. Είναι και αυτή κροατικής καταγωγής, αλλά πιστή καθολική, μητέρα εννιά παιδιών. Εκπροσωπεί τον ακραίο φιλελευθερισμό και τις «οικογενειακές αξίες» χρησιμοποιώντας τακτικές του Τραμπ και της Λεπέν, με δηλώσεις που προβοκάρουν τους διαδηλωτές και με στημένα επεισόδια μέσα στο κτίριο της Συνέλευσης σε βάρος αριστερών και ιθαγενών βουλευτών.

Οι διεργασίες στο πολιτικό σκηνικό λοιπόν δεν τελειώνουν με τη μεγάλη νίκη του Μπόριτς. Σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική η κορύφωση της κοινωνικής σύγκρουσης βρίσκεται μπροστά όπως π.χ. στην Αργεντινή όπου η προοδευτική κυβέρνηση θα πρέπει να διαχειριστεί μια νέα συμφωνία με το ΔΝΤ για το χρέος. Ακόμα και αν η ταξική πάλη απουσιάζει από την ρητορική της νέας αριστεράς επανέρχεται στο προσκήνιο και στο πεδίο της θα κριθεί η «ομαλότητα» ή η ανατροπή.

Παρά την πλημμυρίδα αυταπατών που συνοδεύουν τη νέα «ροζ παλίρροια» της Λατινικής Αμερικής, οι σημερινές πολιτικές διεργασίες, δεν μπορούν να διαβαστούν ως απλή επανάληψη των χθεσινών. Αντικειμενικά εμπεριέχουν ωριμάνσεις και στα δύο «στρατόπεδα». Με μία έννοια, η αστική τάξη, απείλησε ανοιχτά να τα πάρει όλα βγάζοντας το όπλο του φασισμού από τη φαρέτρα της σε Βραζιλία, Χιλή κλπ, σκορπώντας φόβο και εξασφαλίζοντας μετατόπιση του πολιτικού άξονα, χωρίς όμως να είναι ρεαλιστική αυτή η προοπτική συνολικά για τον αστικό κόσμο και την ανάγκη κοινωνικής και πολιτικής ηγεμονίας του.

Οι δυνάμεις της αριστεράς και του μαζικού κινήματος, διαρκώς «ωθούνται» κυριολεκτικά σε ένα πρωταγωνιστικό ρόλο ανάληψης ευθυνών. Την ίδια στιγμή που χάνουν την αξιοπιστία τους στηρίζοντας διαχειριστικές πολιτικές και αναζητούν ακόμη πιο «πειστικές» προσαρμογές, στο βαθμό που εμπλέκονται στην αμείλικτη μάχη των δρόμων που είναι όλο και πιο πυρακτωμένοι από την όξυνση του κοινωνικού ζητήματος, επανατροφοδοτούνται από ριζοσπαστικές τάσεις για ρήξη με το συνολικό πλαίσιο. Το στοίχημα είναι ανοιχτό και θα κριθεί όχι στους εύκολους πανηγυρισμούς ή την αιώνια απαισιοδοξία, αλλά στην ενίσχυση μιας επαναστατικής οπτικής συνολικής αντικαπιταλιστικής κομμουνιστικής κατεύθυνσης.

Πηγή: prin.gr